

AZ ÁG. H. EV.
MISSZIÓ-
EGYESÜLET
HIVATALOS
KÖZLÖNYE.

MISSZIÓI LAPOK

Megjel. havonta
Előfizetési ára:
1 évre 2 pengő.
Postatakarékptz
számla 17.270 sz.

ALAPITOTTA: SCHOLTZ ÖDÖN ESPERES.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó: NÉMETH KÁROLY.

A Missziói Lapok szerkesztősége: Lebény, Moson m. — Kiadóhivatal: Kispest, Thököly-út 18.

Szentlélek.

„Hiszek a Szentlélekben, az Úr-
ban és megelevenítőben.” — Niceai
Hitvallás.

A keresztyén emberben a Krisztus él. Ezáltal lesz a keresztyénség vagy egyház a Krisztus testévé. Tehát nem a szervezete, hanem a tagjaiban élő Krisztus erejével, amely a tagokat és ezáltal az egészet átjárja és általuk munkálkodik. Ebből következik, hogy az egyháznak nincsen fontosabb feladata annál, hogy az embereket Krisztushoz vezesse, az emberekbe a Krisztust beleoltsa. Az egyház munkája nem az, hogy az emberek életét akármiféle módon meghatványozza, magasabb síkra emelje vagy egy bizonyos irányba terelje, hanem az, hogy az emberek életét egészen megváltoztassa, megújítsa. A keresztyén élet nem a keresztyéntelen életnek valamilyen megjobbítása, hanem az emberi életnek gyökeres újjáteremtése. A régi életnek egészen el kell tűnni, hogy helyébe lépjen az új élet. Az új életet élő emberek alkotják a Krisztus testét, az egyházat, a keresztyénséget.

Ezt a munkát az egyház — amíg csak emberi erőket vesz számba — végezni képtelen. Még abban az esetben is, ha az ember lelki, vagy szellemi erőire számít. „Saját értelmével vagy erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem őhozá eljutni”, mondja Luther. Még kevésbé tud-

nék valakit saját erőfeszítésemmel a Jézus Krisztushoz vinni. Az ember a maga erejéből és elgondolásából az egyházi életben sok mindent megtehet, építhet és ronthat, szervezhet és rendezhet, de egyházat létrehozni, az egyházat életben tartani nem tudja. Az ember a hit felébresztésében a lelkek megelevenítésében vagy felébresztésében lehet szerszám, eszköz, de nem lehet maga a megelevenítő. Ezt a munkát a Szentlélek végzi, aki „a földön az egész keresztyénséget hívja, gyűjti, megvilágosítja, megszenteli és Jézus Krisztusnál megtartja az egy igaz hitben.” Az egész keresztyénség itt a földön a Szentháromságú Istennek, a teremtőnek, a megváltónak és a megszentelőnek személyes műve, alkotása.

És ennek meg kell látszania a keresztyénségen. Mutatkoznia kell annak, hogy az egyházban olyan élet van, mint sehol másutt. Ezzel a diadalmas, emberfölötti, isteni élettel tud az egyház terjeszkedni, hódítani, misszionálni. Erre az isteni életerőre van az egyháznak legnagyobb szüksége, és pedig fokozódó mértékben. Az egyház aszerint növekedik, amint isteni életereje fokozódik. Az egyház építése, erősítése tehát nem áll másban, mint abban, hogy állandóan feltárja magát Isten életerejének, hogy az átjárja és betöltse. Ezt az életerőt a Szentháromságú Isten a Szentlélek által adja. Ahol Szent-

lélek nincs, ott nem lehet élet. Semmiféle élet. Még kevésbé lehet ott hitélet. „Senki sem mondhatja Urnak a Krisztust, hanem csak a Szentlélek által“ — mondja Pál apostol.

A Szentlélek Isten minden időben, mindenhol jelen van. Tehát az egyházban is. De nagyon komoly figyelmeztetése a Szentírásnak az, hogy a Szentleket ne szomorítsuk meg és a Szentlélek tüzét ne oltuk ki. Ne tegyük emberi önfejtésünkkel, erőlködésünkkel, sűrűlődésünkkel lehetetlenné a Szentlélek munkálkodását. Ne keressük, ne hajszoljuk a magunk vagy más emberek dicsőségét. Soha se feledjük el, hogy a Szentlélek személy. Tehát nem valami gépies erő, amelyet tetszés szerint bekapcsolhatunk vagy kikapcsolhatunk, amelylyel szabadon rendelkezhetünk ott és akkor és úgy ahol, amikor, ahogyan nekünk tetszik. A Szentlélek személy és Úr. Munkálkodásának feltételeit és célját ő, a megelevenítő Úr szabja meg. Nekünk kell öhozzá alkalmazkodnunk, nem megfordítva. S mivel a Szentléleknek úgy tetszik, hogy az ige, a szentségek, az imádság és a hívők közössége által, ezeknek igénybevételével munkálkodjék a világban, azért az egyháznak ezekre kell a súlyt helyeznie.

Nagy könnyebbsége az egyháznak, hogy ilyen világosan és határozottan tudhatja, melyek az isteni kegyelem eszközei, azé a kegyelemé, amely az egyházat a kegyelmi eszközök tekintetében terheli. Nevezetesen állandóan fenyegeti az egyházat az a veszély, hogy ezeket az eszközöket annyira tárgyilagosítja, hogy úgy bánik velük és úgy dolgozik velük, mint a földműves az ekével vagy a kapával. Sőt még úgy se. Mert a szántáshoz

érteni kell, kapálni sem tud mindenki. Az állatokat sem lehet akárkinek a kezére bízni. Ellenben az egyház néha mintha csak beérné azzal, hogy akárki kezébe vegye az isteni kegyelem eszközeit. Nem veszi tekintetbe, hogy az apostolok, a próféták, az evangelisták, a pásztorok, a tanítók az Isten jobbján ülő Krisztus ajándékai (Ef. 4, 11) és csak akiket a Krisztus ad az egyháznak, azok tudják a Krisztus testének építésénél szükséges szolgálat munkáját elvégezni. Mindazok, akiknek feladata, vagy akaratára az egyház lelki életének erősítése, kellene, hogy nagyobb érdeklődéssel viseltessenek az apostolok, próféták, evangelisták, pásztorok és tanítók kiképzése iránt s az egész egyháznak állandóan imádkozni kell azért, hogy a Krisztus adjon az egyháznak minél nagyobb számban olyan szolgákat, akiket a Szentlélek tesz alkalmassá a szentek tökéletesbítésére. A Szentlélek személy és neki nem mellékes, hogy milyenek azok a személyek, akiken keresztül munkálkodik s főként nem mellékes neki az, hogy ezek a személyek maguk engedik-e, hogy ő bennük lakozzék.

Nem szabad arra az álláspontra helyezkednünk, hogy az egyházban minden rendben van még abban az esetben is, ha a lelkész vagy a tanító 20—30 esztendeig „működik“ a szent helyen, anélkül, hogy meglátszanék rajta, hogy „a szentségek és az ige egyaránt a Krisztus rendelése és parancsa folytán hatásosak akkor is, ha gonoszok szolgálnak velük.“ Hogy az ige és a szentségek hatásosak, annak mégis csak elsősorban azokon kellene meglátszani, akik velük szolgálnak. Tegyük azonban hozzá, hogy némely esetben nem a szolgák hibája

és bűne, ha az ő személyükben és életükben nem mutatkozik hatásosnak az ige, hanem azé a gyülekezeté és egyházé, amelyben szol-

gálnak. A „szentek“ és a „szolgák“ egyaránt állandóan rá vannak utalva a Szentlélekre, az Úrra és megéleveníítőre.

A népi egyház missziói felelőssége.

A keresztyénség egyházszerkezeti egységének előmozdítóit ezt az egységet többek között azzal az érveléssel is iparkodnak kívánatosnak tenni, hogy reámutatnak arra a nagy előnyre, ami az egyház missziói munkáját lendületesebbé, hatásosabbá tenné, ha ezt a munkát az egész világon egy egységes szervezet végezné és irányítaná. Tagadhatatlan, hogy az egységből sok haszon és előny származna és az egység sok visszásságnak véget vetne; a missziói munkát racionalizálni lehetne és egyes munkaterületeken kevesebb emberrel többet lehetne végezni, mint most, mikor egy-egy területen különböző felekezetek és társulatok munkái egymást keresztezik, sőt egymást bénítják.

Első pillanathban úgy tűnik fel, mintha ez az érv az úgynevezett népi egyházi szervezetek ellen szólna és a népi egyházi elv káros voltát bonyolítaná. A reformáció egyházai tudvalevőleg általában népi egyházak, eltérően a római katolikus egyház nemzetközi szervezetétől és tökéletesen kiépített egységes szervezetétől, amely a hierarchián alapul és ahhoz igazodik. A tényleges helyzet azonban egyáltalán nem mutatja azt, mintha a népi egyházi elv akadálya lenne a missziói munka erőteljes kibontakozásának és folytatásának. Sőt, egyes szekták, például az adventisták missziói munkája, vagy egyes kisebb közösségek, mint például a „Brüdergemeine“ aránylagosan szinte páratlan missziói tevékenysége mintha csak azt akarná demonstrálni, hogy a missziói munka teljesen független a szervezeti egységtől vagy a szervezet kiépítettségétől, minden esetben független a hierarchiától vagy az egyházkormányzati formától.

Ha tehát a magyarországi evangélikus és református egyházak külső missziói munkája aránylagosan messze elmarad más egyházakétól, ennek oka nem kereshető abban, hogy ezek népi egyházak. Inkább található lenne az ok abban, hogy ezek az egyházak nem voltak tudatosan népi egyházak, és nem érezték át a felelősséget, amely népi egyházi mivoltukból ered. Vagyis dacára annak, hogy

népi egyházak, nem misszionáltak sem befelé, sem kifelé. Hogyha az utóbbi évtizedekben valamilyes javulás mutatkozik is, még mindig nem tartunk ott, hogy ezek az egyházak tudatára ébredtek mindazoknak az ügyeknek és kérdéseknek, amelyek a legszorosabban belong tartoznak felelősségük és feladataik körébe. A papi rangsoroláson alapuló egyházi szervezet, amennyiben a maga hatalmi és befolyáskörét nem érinti, teljesen kimerítheti tevékenységét a saját szervezeti kiépítésében és gazdagításában anélkül, hogy tekintettel lenne ezen tevékenység kihatására a nemzeti és a népi élet területén. Ellenben a népi egyház szükségszerűen és lényegéből kifolyólag felöleli az emberi életnek egész területét a történelem forgandóságának és aktualitásának minden felbukkanó adottságaiban és szövevényében. Az emberi élet a népi egyház számára nem érdekerület, amelyet kiaknáz, hanem az a munkaterület, amelyen szolgálva, existenciális funkcióját végzi, amelyet át kell hatnia a reájábízott szellemi és lelki energiákkal. Ebben a vonatkozásban állítom azt, hogy a hazai evangélikus és református egyházak missziója sem terjedelemben, sem mélységben nem felel meg azoknak a várákosoknak, amelyek népi egyházi mivoltukból velük szemben joggal fennállnak.

A népi egyház a néphez van kötve, amelynek a körében él. Ez azt jelenti, hogy a népi egyház nem felelhet, hogy élete nem attól függ csupán, hogy mennyire él tiszta tan és tisztázott elméleti gondolatszerkezet síkján, hanem attól is, hogy milyen életközvetlenséggel és valóságérzéssel kapcsolódik bele a nép történelmi életébe és életformáiba. A népi egyháznak nincsen módjában kikapcsolódni azokból a nehézségekből és bonyodalomból, amelyek együttjárnak egy nép életével. A történelmi folytonosságból adódó új meg új alakulások a népi egyházat szüntelenül arra kényszerítik, nemcsak hogy számoljon velük, hanem hogy bennük mutassa meg eleven erejét és újból és újból törjön ki azok közül a korlátok közül, amelyekkel magát

kényelemszeretetből vagy a kockázatoktól való félelemből körül akarná venni. A népi egyház kapuján állandóan dörmöböl a történelem ökle s nem tűri, hogy bezárkózzék liturgiájába s megfélekedzzék a teremtő és világkormányzó Istenről, aki elvárja, hogy munkájában az egyház is résztvegyen. A népi egyház soha nem tekintheti magát öncélnak, hanem mint Krisztus teste, kell, hogy kész legyen arra, hogy testét egyék és vért igyák az emberek s ezáltal éljenek.

A népi egyháznak létjogosultsága abban van, hogy Isten minden valóságnak, tehát a népiségnek is, teremtője és hordozója egyfelől; másfelől, hogy minden valóság, tehát a népiség is egyedül az Istenben jut el erejének örök forrásához és egyúttal önmagához. Az Istenben való élet az egyetlen módja az életben maradásnak úgy az egyes ember, mint a népeket illetően. A népi egyház tudja azt, hogy a népi élet Isten akarata, hogy a népeket Isten teremtette és tartja fenn. Tudja tehát azt is, hogy amikor a saját munkájával a népiségben gyökerezik és a népet szolgálja, Isten akaratanak engedelmeskedik s egyúttal a népet is eljuttatja ahhoz a lényeghez, amelyet az Isten éppen annak a népnek megszabott és szent akaratával elrendelt. Ebből a tudatból ered missziói elkötelezettsége és a misszióhoz való joga.

Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözljön és az igazság ismeretére eljusson. Ez az isteni akarat felőlel minden embert a világ legtávolabb eső zugában is és minden népet, még a legelmaradottabbat is. És éppen az a népi egyház, amelyek teljes és feltétlen kötelezettséget érez a saját népe iránt, van áthatva attól a felelősségtől, amely arra kötelezi, hogy más népeknek is hasonlóképpen szolgáljon nem azért, hogy azokat bevonja az európai civilizáció mázával, hanem, hogy a népek életét megtermékenyítse azokkal az örökkel, amelyeket Krisztusnak a Lelke ád a világnak. Mivel

az élet elválaszthatatlan Istentől azért a misszió örök feladata és munkája az egyháznak minden élet irányában az élet egész területén. Mivel minden élet Istenbe van beágyazva, azért semmiféle élet nem lehet közömbös az egyház szemében és minden életjelenséget figyelembe és számba vesz.

Természetesen, ha a népi egyházat úgy értelmeznék, hogy az az egyház az illető népet, amelynek egyháza akar lenni, minden más nép fölé helyezi s azt a népet tartja Isten kiválasztott népek, minden más népet pedig csak szolganépnek, amelyeknek rendeltetése a „kiválasztott” népet kiszolgálni, akkor a népi egyház a misszióra alkalmatlanná vált s az Isten, mint haszontalan szerszámot, félrelöki. Nem lehet arról szó, hogy a magunk népét istenisítük, hogy a magunk népét bálványozzuk. A magunk népe is megváltásra szorul, annak is oda kell állnia a keresztt alá és össze kell törnie a keresztt alatt; annak is szüksége van bűnbánatra, megtérésre, bocsánatra és kegyelemre; annak is szüksége van arra, hogy a megromlott régi meghaljon és feltámadjon az új, aki Isten előtt jár igazságban és valóságos szentségben. Nem a népi fölénytudat indítja el a népi egyház misszionáriusait más népekhez, hanem annak a bizonyossága, hogy úgy, miként a saját népének, minden népnek szüksége van a megváltásra és a Megváltóra, a Jézus Krisztusra, Isten megszülető Fiára.

Minden lét veszedelemben forog. A népi egyház léte is. Hogy ezek a veszedelmek nem a rémeket látó fantázia szüleményi, azt tapasztaljuk. De ezektől a veszedelmektől nem azáltal szabadulhatunk, hogy őket kerüljük vagy magunkat tőlük óvjuk, hanem úgy, hogy vállaljuk azokat a nehézségeket és kockázatokat, amelyekkel a bátor és céltudatos élet együttjár. Krisztus erejére csak az tarthat számot, aki vállalja Krisztus élet- és munkaprogramját.

Misszionáló izlám.

M. Pätzig misszionárius, Afrika.

Az izlám is misszionál, akarva nem-akarva mindig észre kell vennem. Valamennyiünk előtt ismeretes Aga Khán, az izlám nagy előremozdítója. 1937-ben volt nálunk is, Arusában. Egyedülálló fogdtatást készítettek neki Nairobi-ban, a szomszédos Kenya gyarmat főváro-

sában. Ott mérlegre ültették és a mérleg másik oldalát arannyal egyensúlyozták ki. Az indusok sok ékszert és arany-pénzt hoztak össze erre a célra. Az itt lakó indusok is viszonyaikhoz képest egész nagy összeget gyűjtöttek össze. Sok indus Nairobi-ba utazott az ünnep-

napokra. Amint hallom, az angolok is nagy megbecsülésben részesítették. Nairobbi-ból fölment a Ngorongoro kráteréhez, hogy a Serengeti nevű pusztában, a világnak bizonyára legnagyobb vadaskertjében vadásszék. Megérkezése előtt odafönn — a hely kerekén kétezer méter magasságban van — kis házakat építettek, a villamos világítás, meleg és hideg víz sem hiányzott. Mindent a legfényűzőbben rendeztek be.

Ez az ember gazdagon pénzeli az izlám terjesztését. Követei éppentúgy szer-tejárnak az országban, mint az európai misszionáriusok és a benszüöltt evangélisták. Magátólértetőleg előnyben részesítik a vasútvonal mellett lévő pusztai településeket és az európaiak ültetvényeit. Egyszer én magam is találkoztam ez ügynökök egyikével. Egy farmer sem törődik ezzel különösképpen, nem is akadályozza ezt a munkát. Más-képpen van, ha mi jövőnk és a mi embereink akarnak az európaiak ültetvényein evangélizálni. Akkor mindjárt ellenvetéseket tesznek. A mohamedánok mecsetet építettek az itteni legnagyobb ültetvények egyikén. Évek előtt voltam ott és kértem, hogy megkezdhessem a munkát. Azt válaszolták, hogy ez szóba sem jöhet, nem kívánják, hogy ez egyetlen ültetvény állandóan 600 munkást foglalkoztatott, ezeket az ország minden részéből szegődtették. Az emberek ebben az időben teljesen elszakadtak népességüktől, amelyhez otthon még ragaszkoztak. Nincs szükség nagy rábeszélésre, hogy az izlám kezére játsszák őket, hiszen látszólag mindenféle előny jár ezzel. A pogányt megvetik, csak „vad”-nak hívják. A munkás könnyen kiszabadulhat ebből az állapotból rövid oktatás és néhány előírás megtartása által. Ezek közül legfontosabbnak látszanak a disznóhúsevés tilalma és az a követelés, hogy csak levágott állat hú-sát élvezzék. Az alkoholt — úgy látszik — nem tiltják az emberektől. Vagy talán az történik mindnél, amit Aga Khán mond saját magáról: „Ha bort iszom, az vízzé változik számban!”

Nagy tévedés volna, ha csekély eredményt tulajdonítanánk ennek a felületes behatásnak. A tapasztalat azt tanítja, hogy szerfölött nehéz ezekkel az emberekkel közelebbi érintkezésbe jutni. Nagyön fenköltnek és ígérükkel lekötöttnek érzik magukat. A belső érületben minden maradhat és marad is a régi-ben. Ezzel nagyon megkönynyítik a dolgot az embereknek. Az ültetvényes

csak azt kívánja az embertől, amit a pogányoktól vár; a keresztyénektől azonban gyakran túlzottan sokat követelnek. Nem gondolják meg, hogy a keresztyének is négerék, magukban hordják fajuk minden tulajdonságát. A misszionárius elég nehezen hordozza a benszüöltt keresztyének hibáit, gyarlóságait, sőt rosszságait. Nincs-e benn ebben a kívánalomban a keresztyénség egész magasztossága? Milyen nehezére kell esnie az embernek a keresztyénséghez fordulás és abban való megmaradás még akkor is, ha az illető már elszakadt a maga közösségétől! Lelkipásztori gondozás csak a legkritikább esetekben van az ültetvényeken és így nem csoda, ha talán itt-ott panaszko-dhatunk az izlámhoz pártolás miatt.

A mi zárt vidékünkön eddig csak kevesen csatlakoztak, bár a suaheli törzse-beliék a városok szélén egyre több terület nyerne. Gyakran látom őket, amint az út szélén ülnek kunyhóik előtt és a koránt olvassák. Magában a városban is van egy iskola ezzel a fölírással: Aga Khán iskola, ez tehát egyik alapítványa. De mennyien mennek idegenbe és ebben az a veszély rejlik, hogy mohamedánokként térnek vissza. Egy amerikai misszionárius kijelentette előttem, hogy az ő kerületükből az Iramba felföldön minden évben húszrezen lesznek gyárimunkássá. Ezek közül az emberek közül sokan mint mohamedánok térnek haza. Vajjon nincs-e itt részünkről nagy mulasztás! Már régen fölismertük ezt és mégis nehéz segíteni, ha a keresztyének ott mint munkások misszionáriusi tevékenységet folytatnak is. Arusában két helyen van munkánk az ültetvények alkalmazottai között és nem eredmény nélkül dolgozunk. Minden évben megkeresztelhetünk néhányat, idegen törzsekből valókat is. Ezt annak köszönhetjük, hogy van néhány istenfélő ültetvényesünk, ezek szívesen támogatnak bennünket és szeretnék, ha elvinnénk az evangéliumot a feketék-hez is. Ilyenek azonban csak szórványosan akadnak.

Az izlám újabbán megkísérli a keresztyénekhez való közeledést is, miközben eltekint az erőszakos térítéstől. Egy új mohamedán missziótársaság követi ezt az irányvonalat. „Keletafrikai Ahmadiya Mozlim Misszió”-nak nevezi magát. Már a név elárulja, hogy itt a mi keresztyén missziói formáink átvételéről van szó. Folyóiratot is ad ki, ez megfelel a mi evangélikus lapunknak „Ufal-

me wa Mungu“ (Isten Országa). Az ő lapjuk címe: „Mapenzi ya Mungu“ (Isten akarata). A lap testvéreinek nevezi a keresztyéneket és semmiféle módon se támadja őket. Urunkat is elfogadják épen olyan nagy prófétának, mint a többieket. A kiadó olyan embernek látszik, akitől a keresztyén gondolatok nem idegenek. Cikkei telve vannak bibliai idézetekkel, pontos helymegjelölésekkel. Az Ó és Újszövetségnek ezeket a helyeit egyáltalán nem rosszul alkalmazza gondolatainak bizonyítására. A lapot suaheli nyelven beszélő négerek számára írják. Ezeket könnyen félre lehet vezetni idézetekkel, mert maguk is utánanézhettek a Bibliában. Ki jön rá az egyszerű emberek között arra, hogy a szavakat kiszakították összefüggésükből, vagy hogy egészen más jelentésük van, mint azt ott ráfógták. Nagyon emlékeztet az otthoni szekták módszereire. Kiragadok egy példát.

Az 1936. augusztus—szeptemberi számban megjelent egy cikk ez alatt a cím alatt: „Az Úr Jézus nem halt meg a kereszten.“ Ebben a cikkben azt állítja, hogy Jézus nem halt meg egészen. Barátai levették a keresztről és erős gyógyszerzt adtak neki, amitől újra életre jött. Ezek mindenesetre csak nézetek, de mindjárt más alakot nyernek a megjelölt bibliai hely: Máté 12, 39—40. részén. Ott Jézus maga mondja, hogy egyáltalán nem akar meghalni, hanem — mint élő — mint Jónás a hal gyomrában — három napig fekszik majd a földben. Még inkább meglep, hogy az író nagyon gyakran idéz, főleg theológusok műveiből. Az 1937. évfolyam áprilisi és májusi száma kizárólag Jézus sírjáról szól. Az irat tartalma azt akarja bizonyítani, hogy Jézus sírja nem Jeruzsálemben van, hanem Kásmirban, Indiában, a Khanyar úton található mind a mai napig, ahol az író is meglátogatta 1935. februárjában. A sír képét hozzá-

fűzték az irathoz. Hogyan van ez? Amint főntebb említettük, Jézus nem halt meg a kereszten, hanem a kapott gyógyszer erejénél fogva elment Indiába, Izrael házának elvesztett törzseihez, hiszen az Ó megbízatása volt, hogy csak Izrael elvesztett törzseihez menjen. Egyidejűleg rámutat arra, hogy téves, ha a keresztyének Őt a világ Üdvözítőjének nevezik. Indiában élt 120-ik életévéig. A régi könyvekben meg van írva a sírról, hogy ott a nyugati király egyik fiát, névszerint Yu Assafot temették el, de ez a név éppen a héber Issa vagy Jesu névvel azonos. Ebben a cikkben a 11 föl-sorolt és szószerint visszaadott bibliai hely mellett még idézetek is vannak a könyv címével és oldalszámával a következő szerzőktől: Strauss: Jézus élete, F. W. Farr, Renan, Bernard M. Allan, Malleson, Spencer Lewis. Az író M. R. Bengelinek nevezi magát. Az irat bizonyítása, eltekintve néhány keleties vonástól, majdnem európai jelleget hord magán és olyan embert sejtett az íróban, aki meglehetősen érintkezésbe került a keresztyénséggel. Talán keresztyén iskolába járt és egy kevés theológiát is tanult.

Ezeknek a prédikátoroknak egyike nemrég meglátogattott és sokáig beszélgettünk. Ez is könyv nélkül tudott sok bibliai mondat, amikkel dolgozni igyekezett. Így pl. azt mondta, hogy Krisztus már újra eljött Ahmadiában. „Igen“, mondottam, „ez egyezik, ezt már Bibliánk is mondja: Sokan jönnek majd és azt mondják, hogy ők a Krisztus. Azt azonban nem tartottam volna lehetségesnek, hogy egy mohamedán az újra eljött Messiásnak adja ki magát.“

Ez az ember nem keltett rossz benyomást. Egy tanítvány mindig van vele. Mindez azt mutatja, hogy az izlám fölébredt és mindenféle módon megkísérli a területnyerést.

Fordította: Zarándi Attila.

H I R E K

Özv. dr. Mislej Sándorné, a Református Külmisziói Szövetség alelnöke április 22-én meghalt. Mislej Sándorné Kunst Irén misszionáriusnőnkkel szoros baráti viszonyban volt. A Kunst Irén-Emlékkönyvbe „Barátnő és munkatárs emlékezései“ címen nagyon értékes adatokat közölt Kunst Irén életéből. Mislejné sokat fáradozott és dolgozott a kínai misszió ügyében. Előadásaival, le-

vezésével a Kunst Irénnel együtt dolgozó Jang evangelista fizetésére 1907-ben összehozott 441 koronát. Az Örömhír című Vasárnapi Iskolai gyermeklapnak a szerkesztője volt s ez a lap mindig hozott a gyermekeknek való külmisziói cikkeket és történeteket. Benne a magyar külmiszió egyik legrégebb, buzgó munkását és úttörőjét vesztettük el.

Lipcsei Misszió. A Lipcsei Misszió az idén sem tartotta meg közgyűlését. Pünkösd második ünnepnapján, május 29-én a Misszió Kollégiuma tartott tágabtkörű ülést s a Misszió azon terjesztette elő a Misszió igazgatójának jelentését s a számadásokat. — A Kollégium nagyrabecsült és munkás tagja, Frau von Stieglitz elhalálozott, helyébe a Kollégium tagjává zu Münster grófnőt a szász missziói nőszövetség elnökét választották be.

Magyarországon az 1941. évi népszámlálás szerint van 729.289 evangélikus, 2,785.782 református, 9,775.310 katolikus, 57.900 unitárius, 36.421 baptista, 724.307 zsidó és 7588 felekezetenküli. A lakosság lélekszáma 14,679.747.

Kunst Irén kínai misszionáriusnőnk 1934 november 9-én halt meg Szüiningben, Kínában. A Misszióegyesület előkészíti a tizedik évforduló megünneplését.

Luther a misszióról. „Mikor a keresztény megismerte Krisztust, mint Urát és Megváltóját, aki a halálból kiszabadítva tulajdon országába és örökségébe juttatta, — szívét e megismerés úgy megtelíti, hogy készséggel igyekszik mindenkit hozzásegíteni ehhez az áldáshoz. Hiszen nincs nagyobb öröme, mint az a kincs, hogy Krisztust megismerte. Ezért útrakel, tanít, int másokat, dicsekvéssel tesz kincseről mindenki előtt hitvallást s buzogni imádkozik, hogy mások is hozzájussanak ehhez a kegyelemhez. Isten kegyelméből és békességéből nyert feleséges nyugalmában is nyughatatlan lélek ez, amely nem tud vesztet maradni sem pihenni hanem minden erejéből azon fáradozik, hogy terjessze Isten dicsőségét, hogy mások is megkapják a kegyelemnek és könyörületességnek Lelkét.“

Tamminen: Új reggel, új kegyelem. Molnár Rudolf fordította magyarra Tam-

minen helsinki esperes ötven elmékedését, amelyeket a finn rádió által közvetített reggeli könyörgéseken mondott. Ezek az elmékedések különösképen a mostani időkben, amikor a finn testvérekkel azonos szenvedések részesei vagyunk, sokat mondanak és nemcsak öröszíthetnek és vigasztalhatnak, hanem hitéletünket is mélyítik és bensőbbé teszik. Igazi evangélikus lélek szól hozzánk Tamminen áhitataiból és az a kegyesség, amely az evangéliumból táplálkozik és a lutheri reformáció talajából sarjad. A könyvet melegen ajánlom. Megrendelhető a Harangszó könyvkereskedésében Győrött.

Budapesten az Üllői-úton (24. hsz. udvari épület, II. em.) minden hónap második hétfőjén délután félhét órai kezdettel külmissziói összejövetel van.

Kínában a háborús helyzet természetesen nagyon megnehezíti a külmissziói munkát. Azonban a politikai ellentétek sehol sem nyomják el egészen a munkát. Egyes helyeken a munka kevés akadályba ütközik és majdnem rendes mederben folyik. Általában véve azonban az utazási korlátozások a külső átlomások látogatását lehetetlenné teszik. A Hunan tartományból kiutasított liebenzelli misszionáriusok és misszionáriusnők Sanghaiban és Csingtoban dolgoznak; Sanghaiban a fogházban, a kórházban és egy vakok iskolájában; Csingtoban egy kórházban. A Keletázsiai Misszió Csingtoban és Csiningban iskolai és orvosi működést fejt ki. A kínai birodalomnak úgy a megszállt, mint a meg nem szállt területein növekedik a drágaság s emiatt Északkínából sokan vándorolnak ki Manzskuóba.

Jáva szigetéről a Neukircheni Misszió az ottani misszionáriusnőitől levelet kapott, amelyben az áll, hogy a japán hadsereg védelme alatt békésen élnek.

Kimutatás

a Magyarországi Evangélikus Misszióegyesület pénztárába 1944. évi február hó 23-tól május hó 22-ig beérkezett összegekről.

Tagdíjak: 1942—1943-ra: Nagyvári László Veszprém 2.15, Varga Istvánné Orosháza 2, Prot. ifj. gyülekezet Kőszeg 5 pengő.

1942—1944-re: Bencsik Jánosné Orosháza 9, dr. Benes Miklós Budapest 10 (2), Horváth István Felsőszeli 4 pengő.

1943-ra Csákö Gyula Nyiregyháza 3 (1), Székesfehérvári Fiókegyelet 86.85, Kiskőrösi Fiókegyesület 171.80, Bódcés Károly Sur 4 pengő.

1943—1944-re Lang János Kismányok 6 (3), Wolf Lajos Budapest 4, özv. Winter Adámné Mezőberény 5 (3) pengő.

1944-re: Budapestről: Güttler Vilmos 4 (2), Lantosy Károlyné 2 (2), Krencz Mária 2 (2), Balogh Magda 4 (2), Juhatek Nándor 4 (2), Lechner Józsefné 4 (2), özv. Brosner Mária 4, Reiter Miklósné 4 (2), Dörre Endrené 2 (2), Kazár Gizella 4 (2), Galbács István 1 (2), Csánky Józsefné 4 (2), dr. Lázár Szilárdné 4 (1), dr. Krompecher Ödönné 4, Lányi Béla 3, dr. Helle Ferenc 2, Győről: Glatz Mihály 4 (2), Kevei Ilona 3 (2), Solymár András Komádi 1, Andriška István Soltvadkert 4 (2), özv. Horváth Pálné Orosháza 1 (1), özv. Popelka Béláné Kispeszt 1

(2), Urbán Arnoldné Erd 4 (2), Liptay Pálné Mezőhegyes 2 (2), Balogh János Acásd 4 (2), Kincses János Komádi 4 (2), Mikler Erzsébet Nyíregyháza 4 (2), özv. Solti Lajosné Sopron 3 özv. Cseh Istvánné Kiszombor 2 (2), Nyíró József Szentgotthárd 4, Jancsó Lajosné Munkács 2, Málusz Tiborné 3 (2), Darula Sámuelné Kispeszt 4, Kun Lajosné Tiszaföldvár 1 (2), Kende K. György Nyíregyháza 4 (2), Scholtz Odón Sopron 2 (2), Beyer Pál Sopron 4 (2), Bánszállásról: Schifter Aranka 4 (1), Kovács Ilonka 4 (1), Homola Teréz Kassa 4 (1), Vincze Jánosné Kiskörös 2 (2), özv. Matusik Jánosné Gödöllő 4 (1), Csaba Gyula Péteri 3 (2), Békéscsől: Abafy Gyula 1 (1), Békeffy István 1 (1), özv. Boros Józsefné Mezőnagymihály 4 (2), Mórchidáról: Szabó István 1 (2), Evang. c. emi. isk. 1 (2), Margócsi Emil Nyíregyháza 4, Beyer Aurél Nagyvárad 4, Gregus Pál Alag 1, özv. Buncsák Gusztávné Mezőberény 4, Medve Istvánné Eger 1, Pataky Antalné Balatonszepezd 4, Györki Anna Rimaszombat 1, Juhász Júlia Nyíregyháza 4 P.

Offertorium: Tótkomlós 90, Budapest-Üllői uti külm. óra 7.62, Csömör (evangélisták) 81.60, Budahegyvidéki bűnbánati hét 161, Dunáninneni egyházkerület 190.28, Salgótarján 105.29, Mezőberény I. ker. bűnbánati hét 76, Pelsőcárdó 3.50, Kiszúzállás 1.50, Vanyarci biblioték 16, Csabdi egyház 3, Oroslány 3.14, Pusztaván 15, Tordás 27.34, Komárom 19.20, Erd 10.14, Csákvár 2.30, Bokod 4.10, Nagyveleg 3.50, Vértsekethely 8.74, Esztergom 9.52, Gyuró 4.20, Tatabánya 7.83 P.

Perselygyűlés: Budapestről: Kiss Ibolya 16.15, Lechner Józsefné 10, Balajthy Pirokska 4.58, Hirschler Elza 4.96, Németh Károly Lébény 13.06, Főti egyház 22.81, Gécseről: Horváth Gyuláné 1.81, Cszizmadia Lajosné — 66, Balogh Sándorné 1.25, Szalay György 3.24, Szőke Gyuláné 2.46, Böröcz Ferencné 1.76, Nagy Mária 1.56, Szabó Miklósné — 82, Szalay Ferenc 2.84, Máthé János 5.33, Cseleki Sándor 2.94, Erős Gizella — 92, Göcze Zsigmondné 3.39, Szabó Pál 2.20, Mesterházi Károly 2.32, Erős János 7.44, Prépost Gyuláné 1.60, Máthé Géza 2.98, Szabó Sámuel 1.45, Sebestyén Gyuláné 1.60, Máthé Géza 2.98, Szabó Sámuel 1.45, Sebestyén Gyuláné 1.57, Skriba Kálmán 1.64, Lengyel István 2.44, Gombós Róza 3, v. Balogh József 2.28, Boros Lajos 1.48, Prépost Lajosné — 78, Serégy Sándor — 34, Cseszkó József 3.70, Pécz Márton — 60, Balázs Lajos — 71, Szabó Lajos 3.68, Dann Gyula 2.01, Bolla János 1.35, Bolla Sámuel 2.60, Kutassy Gergely 4, Somogyi József 5.20, Marácsi Gyula 2.50, Szőke Sándor — 76, Csaiók Amália 7.64, Iskola V—VIII. oszt. 4.70, Iskola I—IV. oszt. 6.60, Túrmezei Zoltán 1.97, Szabó Jánosné 4.86, Odor Sándorné 1.74, Gerstenbrein Andrásné 15.06, Németh Jánosné 1.64, Arvaház 2.88, Varjú Jenő 4.58, Erős Ferenc — 71, Hérics József — 20, alsó Bolla Kálmán — 33, Belák Jánosné 14, özv. Varjú Józsefné 2, Irodai persely 6.32, Acásdrol: Barki Gézané 5, Barki Kálmáné 1, Abraham Katalin 1.10, Horváth Lenke 3, Boros Julianna 3.20, Dénes Margit 3, Barki Rózi 3.10, Kovács Lujza 1.20, Meszlénből: Takács Elekné 6.66, Károvics Sándorné 38, Takács Gyuláné 1.73, Szabó Judit 2.01, Rác Tamás 2.60, Prépost Pálné 1.20, Fejes Lajosné 3.24, Borbély Lajosné 1.80, Kende K. György Nyíregyháza 11.78, Nyíregyháza deborokori imaközösség Lemkoven István utján 34 P 44 I., Sárkány Miklósné Kelenföld 48.84, Kelenföld 708. sz. p. 6.90, Németh Károly Lébény 15.10, Ozsk Sándorné Révfülp 18.16 pengő.

Kunos Jenő kínai missziójára: Budapestről: Balogh Magda 14, Reiter Miklósné 2, Radocsay Jenőné 38, özv. Vásárhelyi Dezsőné 3, Juhatsék Nándor 4, Deákteri lelk. hiv. utján névtelenül 20, Gallvács István 2, Csánki Józsefné 4, Ostya Ferenc 200, Kaplányi Dóra 2, dr. Lázár Szilárdné

3, Györből: özv. Gyurácz Jánosné 1, Bulkay Lajos 3, Orosházáról: Soos Lajosné 10, Imaközösség 32, Szekesfehérvári fiókegyelet 110, Kudron Lajos Kiskörös 3, Benda Sándor Monor 2, Andriska István Soltvadkert 4, Főti egyház 71.56, Urbán Arnoldné Erd 4, Balogh János Acásd 9, Regős Emília Szarvas 10, Homola Teréz Kassa 5, Túrmezei Sándor Nagyvárad 20, Zalán Frigyes Aszód 15, „Atom” Mezőnagymihály 24, Solymár A. Komádi 4, Bethesda Kassa 6, Konfirmandusok Galgaguta 3, Szigeti József Lébény 5, Grábner János Tótkeresztur 4, Szekesfehérvárról: Bodolay Grábner Anna 4, Bodolay Grábner Jánosné 4, Darnai Ferenc Újvidék 3, özv. Kertész Lajosné Várpalota 9, Benczur Pálné Szarvas 15, Sággy Jenő Balatonszárszó 9, Bruncsó Beláné Salgótarján 6.20, Szép Gabriella Sződliget 4, Petrikovics Ilona Miskolc 20, Gerth Hermin Klotildliget 5, özv. Málusz Tiborné 10, Kiskőrösi fiókegyelet 100, Lébényből: Baranyai Mária 3.16, Egy Nőtestvér 5, ifj. Székely István 10, Szegedi hívek havonkénti felajánlása 73, Gécseről: Varju Jenőné 10, Takács Józsefné 6, Névtelen adományok 21, özv. Vásárhelyi Dezsőné Tinnye 6, Asbóth Lidia Sopron 5, Lébényből: Juhász Ferenc 1, Andorka Mihály 12, Závodszyk Árpádné Budafok 10, Köszegi ev. leánygimn. belm. egyesület 10, Becker Ferenc Sárszentmiklós 10, özv. Weisz Kornélné Sopron 3, Hell Erzsébet Alberti-Irsa 3, Földesi Árpád Kőtcse 4, Mezei József Újpest 2, Kis Pálné Sopronbánfalva 3, Jancsó Lajosné Munkács 1, Kontár Juliska Galanta 25, Pataky Antalné Balatonszepezd 26, Juhász Júlia Nyíregyháza 2, Névtelenül Tiszaföldvár 2, özv. Fekete Sámuelné Tiszaföldvár 11.13 pengő.

Gyermekszületség gyűjtése: Kispeszt vas. isk. 5.44, Döncz Tivadar utján Hatvan 9, Nagyvárad vas. isk. 19.46, Pítvaros 11, Bánszállási vas. isk. Kovács Ilona utján 5.60, Nagyvárad 8.08, Lébényi gyermekgyülekezet 4.02, Reidl Sebestyén utján Hatvan 20, Bakonyszombathelyi leánykör 17.30, Szombathelyi Sokoray Miklós utján 25, Bpest—Angyalföldi vas. isk. 10.21 P. — **Bélyegért:** Cell-dömök 15, Nádasd 10, Nemesszalók 4, Bpest—Angyalföld 72.80, Diósgyőrvasgyár 10, Nyíregyháza Soltész István utján 67, Fel'péc 91.02, Rákospalota Kürtössy Kálmán utján 40, Monor Pénzig István utján 8.50, Alsópor 19.50, Pelsőczerli 30, Glatz József tanítványai Budapest 18.20 P.

Rokonnépek missziójára: Grábner János Tótkeresztur 2, Darnai Ferenc Újvidék 2, Sággy Jenő Balatonszárszó 9 P.

Mohamedán misszióra: Bethesda Kassa 8 P.

Zsidó misszióra: Bethesda Kassa 6 P.

Cél megjelölése nélkül: Szarvaról: özv. Mikolaj Jánosné 2, özv. Radvánszky Ivánné 2, Gémes Lászlóné 4, Darida Ferencné 4, Budavári Aladárné Léva 1, Ador Lenke Siklós 7, Dubravszky Etelek Salgótarján 4, Hirsch Henrik Soltvadkert 2, Györgyi Jenő Meszlen 2, Györből: Kovács Mihály 2, Horváth József 3, Győri missziói fiókegyelet 6.50, Takács Ferenc Tárnokréti 3, Szimeiszter Júlia Lébény 2, Fátay János Eger 2, Müntz Vilma Tiszabura 2, özv. Gaál Ferencné Eger 2, Keme-neshögyézi lelkesítő hivatal 4, Hrek Gyula Kispeszt 2, Csepregi Olga Békéscsaba 5, Szabó Jánosné Kiskörös 2 P.

Újjonnan belépett tagok: Budapestről: Balogh Magda, Juhatsék Nándor, dr. Helle Ferenc, Csányi Józsefné, Csaba Gyula Péteri, Mórchidai ev. iskola, Beyer Aurél Nagyvárad, Kevey Ilona Győr, Liptay Pálné Mezőhegyes, Gregus Pál Alag.

Az Úr áldó kegyelme legyen velünk!

Budapest, 1944 május 22.

Rimár Jenő lelkész, pénztáros.
VI., Főti-út 22.

Csekkzámla: 16.188.